

Forslag

til

Lov om prisstop.

Fremsat den 18. december 1973 af *Ømann, Poul Dam, Aage Frandsen og Morten Lange.*

§ 1. Det påhviler handelsministeren at overvåge udviklingen i priser og avanceer.

Stk. 2. Ved denne overvågning bistås handelsministeren af monopoltilsynets direktorat.

§ 2. Ved erhvervsmæssigt salg her i landet af varer må der ikke tages højere priser end de den 18. december 1973 gældende.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må producenter forhøje priserne med beløb til dækning af stigninger i priser for råvarer og hjælpestoffer. Importører, grossister og detaillister må ved videresalg af varer forhøje priserne med beløb til dækning af stigninger i indkøbsprisen.

Stk. 3. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 2 skal de faktiske anskaffelsespriser lægges til grund for prisberegningerne.

§ 3. For transport- og tjenesteydelser her i landet må der ikke tages højere priser, takster eller honorarer end de den 18. december 1973 gældende.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må takster for transportydelser forhøjes med beløb til dækning af stigning i udgifterne til driv- og smøremidler. For tjenesteydelser må priser, takster og honorarer forhøjes med beløb til dækning af stigning i priser på materialer, som medgår til tjenesteydelsen.

§ 4. Bestemmelserne i §§ 2-3 finder også anvendelse ved offentlige virksomheders salg af varer og levering af transport- og tjenesteydelser.

§ 5. Direktoratet kontrollerer overholdelsen af bestemmelserne i §§ 2-4.

Stk. 2. Virksomheder, som er omfattet af loven, skal kunne godtgøre, at deres priser er lovlige. I modsat fald kan direktoratet kræve priserne nedsat til beløb, som direktoratet finder bedst stemmende med bestemmelserne i §§ 2-3.

Stk. 3. Direktoratet kan undtage vare- eller erhvervsområder fra bestemmelserne i §§ 2-4, hvor markedsforholdene eller varens eller ydelsens karakter taler derfor.

§ 6. Loven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold eller priser, takster og honorarer, der fastsættes ved lov eller i henhold til lovgivningen skal godkendes af folketingets finansudvalg.

§ 7. Med hensyn til direktoratets beføjelser til at kræve oplysninger m.v. finder reglerne i § 15, jfr. § 20, i lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger tilsvarende anvendelse.

§ 8. Overtrædelse af bestemmelserne i § 2, stk. 1, og § 3, stk. 1, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der undlader at meddele oplysninger, som afkræves ham i henhold til § 7, jfr. monopollovens § 15.

Stk. 3. Den, som i forhold, der er omfattet af loven, meddeler direktoratet urigtige eller villedende oplysninger eller fortier forhold af betydning for den pågældende sags afgø-

relse, straffes med bøde eller hæfte, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 4. Den, der undlader at efterkomme et af direktoratet meddelt pålæg efter § 5, stk. 2, 2. pkt., straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 5. Er overtrædelse begået af et aktieselskab eller lignende, kan bødeansvar pålægges virksomheden som sådan.

Stk. 6. Ved behandlingen af sager i henhold til denne bestemmelse finder de i lov om rettens pleje, kapitel 69, indeholdte regler anvendelse i samme omfang som i sager, der påtales af statsadvokaten.

§ 9. Lovforslaget kan stadfæstes straks efter dets vedtagelse.

§ 10. Loven træder i kraft den

Stk. 2. Lov nr. 115 af 2. april 1971 om priser og avancer, som ændret ved lov nr. 337 af 15. juni 1973, sættes ud af kraft i perioden 18. december 1973-1. april 1974.

Stk. 3. Loven bortfalder 1. april 1974.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget til lov om prisstop må ses som et led i den økonomiske saneringspolitik, som må anses for nødvendig med henblik på at tilvejebringe stabilitet i pris- og indkomstudviklingen og at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen.

Efter forslaget omfatter prisstoppet i princippet enhver form for erhvervsudøvelse, og det er udformet således, at priserne ikke må forhøjes af årsager, som har indenlandsk oprindelse. Heraf følger, at priser ikke må forhøjes som led i avanceberegningen og ej heller på grund af stigende lønudgifter. Der må lægges afgørende vægt på, at disse to årsager til stadig stigende priser neutraliseres. De lønstigninger, som måtte forekomme i prisstopperioden, må således bæres af erhvervslivet.

Med dette prisstop søges tilvejebragt en stabilisering af pris- og avanceudviklingen i en periode, hvor mange prisforøgende tendenser gør sig gældende.

Til § 1.

Administrationen af loven og kontrollen med dens overholdelse påhviler handelsministeren, idet monopoltilsynets direktorat fungerer som sekretariat for ministeren.

Til § 2.

Det foreslås at gennemføre et generelt prisstop for varer gældende indtil 1. april 1974. Prisstoppet omfatter ethvert erhvervsmæssigt salg af varer, uanset om disse hidrører fra landbrug, industri, håndværk eller handel, og har sit udgangspunkt i priserne den 18. december 1974.

Ved erhvervsmæssigt salg forstås ethvert salg, der finder sted som led i en erhvervsvirksomhed. Salg fra kooperative virksomheder omfattes af prisstop-

pet. Privates enkeltstående salg af varer omfattes derimod ikke af prisstoppet. De den 18. december gældende priser er de priser, som den pågældende virksomhed tog ved salg på dette tidspunkt. Har der ikke fundet salg sted af varen på denne dato, vil det være virksomhedens tilkendegivne pris, der ligger til grund for prisstoppet. Foreligger der ikke en sådan pris, og har den pågældende vare ikke været udbudt til salg den 18. december, vil prisstoppet gælde den pris, som virksomheden inden 18. december senest har oppebåret for vedkommende vare. I lighed med fortolkningen af tidligere midlertidige prislove gælder loven for leverancer efter lovens ikrafttræden uanset tidligere indgåede aftaler herom.

I stk. 2 modificeres prisstoppet dog således, at det tillades produktionsvirksomheder at indregne stigninger i priser for råvarer og hjælpestoffer, såsom brændsel, el og gas. Handelens virksomheder vil kunne forhøje salgspriserne i det omfang, det er fornødent til dækning af stigning i priserne for de indkøbte varer. Prisforhøjelser kan kun beregnes efter kostprisprincippet og må således ikke beregnes for lagerbeholdninger, hvilket er tydeliggjort i stk. 3.

Til § 3.

Det foreslås, at prisstoppet tillige kommer til at omfatte enhver form for transport- og tjenesteydelser. Direktoratet kan ikke give individuelle dispensationer til forhøjelser af priser. Foruden egentlige transportydelser omfatter stoppet også takster for telefon og telekommunikation.

Prisstoppet omfatter også hotel- og pensionatvirksomhed, teater- og biografvirksomhed samt udlejning af løsøre. Derimod omfatter det ikke udlejning og salg af fast ejendom.

I stk. 2 foreslås det, at prisstoppet for transportydelser modificeres, således at stigning i transportvirksomhedernes udgifter til driv- og smøremidler kan indregnes i taksterne. Endvidere foreslås det, at stigning i priser på materialer, som medgår til en tjenesteydelse, kan indregnes i prisen, taksten eller honoraret for den pågældende ydelse.

Til § 4.

Efter denne bestemmelse omfatter prisstoppet såvel for varer som for transport- og tjenesteydelser også statens og kommunernes virksomhed. Dog vil priser, takster og honorarer, der fastsættes ved lov, eller som i henhold til lovgivningen skal godkendes af folketingets finansudvalg, ikke være omfattet af prisstoppet, jfr. lovforslagets § 6.

Til § 5.

For at muliggøre en kontrolvirksomhed skønnes det nødvendigt, at det pålægges de pågældende virksomheder over for direktoratet at kunne godtgøre, at de ved deres prisfastsættelse overholder prisstoppet. Såfremt virksomhederne ikke er i stand hertil, foreslås det, at direktoratet kan kræve priserne nedsat til priser, som direktoratet finder bedst stemmende med bestemmelserne i § 2-3. Ved afgørelsen skal direktoratet lægge den pris til grund, som direktoratet efter de foreliggende oplysninger finder det rimeligt at antage, at de pågældende virksomheder har taget den 18. december 1973 med de forhøjelser, som § 2, stk. 2, eller § 3, stk. 2, giver mulighed for. Direktoratet må herved også tage hensyn til prisniveauet for tilsvarende varer i det pågældende område i landet.

Medens der efter bestemmelserne ikke vil kunne gives individuelle dispensationer til forhøjelse af

priser, foreslås det i stk. 3, at handelsministeren kan give generelle dispensationer fra prisstoppet. Således vil direktoratet helt eller delvis kunne undtage særlige vare- eller erhvervsområder fra lovens bestemmelser i det omfang, markedsforholdene eller varens eller ydelsens karakter måtte tale herfor. Man har herved for øje, at en række af de områder, der tidligere har været undtaget fra den midlertidige avance- og prisstoplovgivning, også bør holdes uden for denne lov.

Som eksempler på områder, der på denne måde forudsættes undtaget fra loven, kan nævnes:

Salg af levende dyr.

Salg af blomster, antikviteter, kunst og brugte varer.

Salg af korn, foderstoffer og sukkerroer.

Auktionssalg af varer, der normalt sælges ved auktion, herunder fisk, frugt og grøntsager.

Kontingenter til brancheforeninger og lignende.

Yderligere må handelsministeren under hensyn til markedsforholdene kunne give generelle dispensationer fra udgangspunktet for prisberegningen f. eks. på områder, hvor prisen den 18. december var ekstraordinært nedsat som led i særlige salgsfremmende foranstaltninger.

Handelsministerens afgørelser med hensyn til generelle dispensationer efter denne bestemmelse vil blive offentliggjort i Statstidende og i Meddelelser fra Monopoltilsynet.

Til § 6.

Det foreslås, at loven ligesom monopol- og prislovgivningen og den hidtidige, midlertidige prislovgivning ikke kommer til at omfatte løn- og arbejdsforhold.